

IZVJEŠTAJ O RADU INSPEKCIJSKIH SLUŽBI UPRAVE ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE ZA APRIL MJESEC 2018. GODINE

INSPEKCIJA ZA HRANU

Unutrašnja kontrola

U skladu sa nadležnostima i ovlaštenjima utvrđenim zakonima kojima se uređuje oblast bezbjednosti i kvaliteta hrane inspektori za hranu su tokom aprila mjeseca 2018. godine sprovodili inspekcijski nadzor u skladu sa Godišnjim planom službene kontrole objekata za proizvodnju i promet hrane za 2018. godinu i akcionim planom za ljetnju turističku sezonu 2018. godine usvojenim krajem marta mjeseca ove godine.

Učestalost nadzora, metode i tehnike kontrole kao i predmet kontrole određeni su u skladu sa analizom rizika pri čemu su uzeti u obzir sljedeći kriterijumi (vrste hrane, količine hrane stavljene u promet - iz uvoza i domaće proizvodnje, porijeklo, zastupljenost u ishrani i dr.) kao i rezultati nadzora izvršenih u prethodnom periodu. Cilj je da se kontrolama izvrši provjera usaglašenosti postupanja subjekata u poslovanju hranom pri obavljanju djelatnosti za koju su objekti odobreni odnosno registrovani. Kontrolom je obuhvaćena primarna proizvodnja hrane (voća, povrća, jaja, ribe, školjki, sirovog mlijeka, pečuraka, aromatičnog bilja), uključujući i prateće djelatnosti a to su pakovanje, skladištenje i transport primarnih proizvoda do objekata za dalju prodaju ili preradu.

Predmet inspekcijskog nadzora su svi registrovani ili odobreni objekti, upisani u Centralni registar objekata za hranu Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove. To su pored objekata iz primarne proizvodnje (ribnjaci, farme, njive, voćnjaci, staklenici...) i svi odobreni objekti za proizvodnju i preradu mesa i proizvodnju mljevenog mesa, prerađevina i proizvoda od mesa, preradu mlijeka, obradu i preradu proizvoda ribarstva, sakupljanje, pakovanje i obradu školjki, sakupljanje i pakovanje jaja, preradu i obradu proizvoda biljnog porijekla (proizvodnja brašna, hleba, peciva i kolača, začina, čajeva, alkoholnih i bezalkoholnih pića, maslinovog ulja, sirila, sirćeta, dodataka ishrani, pakovanje izvorske vode, uključujući i objekte za skladištenje i prodaju na veliko hrane sa temperaturnim ili bez temperaturnog režima i objekte za prodaju na malo hrane (ugostiteljski objekti u kojima se prodaje, priprema, obrađuje i poslužuje hrane, objekti javne ishrane, catering, prodavnice/supermarketi, privremeni objekti/prostori – pijace, tezge uključujući i pokretne objekte (specijalizovana vozila za pripremu i obradu hrane, automati za sladoled, pića i dr).

U izvještajnom periodu je, po zahtjevu subjekata, poljoprivrednih proizvođača, koji vrše preradu sirovog mlijeka na gazdinstvima i proizvode sir i kajmak koji stavljaju u javni promet, isključivo od sopstvenih životinja, vršen upis tih gazdinstava u Centralni Registar registrovanih objekata za hranu nakon prethodno izvršenog neposrednog pregleda objekata i utvrđivanja stepena ispunjenosti propisanih zahtjeva u tim objektima/prostorijama (higijena prostorija, opreme i lica koja rukuju mlijekom).

Kontrolama je provjeravano da li subjekti u poslovanju hranom izvršavaju obaveze utvrđene zakonom o bezbjednosti hrane i podzakonskim aktima donijetim na osnovu ovog zakona kao i propisima o kvalitetu i da li subjekti tokom bilo koje faze prerade, proizvodnje i distribucije hrane sprovode sve propisane postupke kojim se obezbjeđuje da na tržište odnosno do krajnjeg potrošača dođe samo bezbjedan proizvod, propisno upakovan i označen. Kontrolisano je porijeklo/sledljivost hrane, nutritivne i/ili zdravstvene tvrdnje na hrane, rokovi upotrebe i opšta senzorna svojstva hrane zatečene u prometu, zahtjevi za označavanje/informisanje potrošača o hrani i dr.

U unutrašnjoj kontroli u izvještajnom periodu izvršen je nadzor u 357 objekata u kojima se obavlja poslovanje hranom.

U kontrolisanim objektima utvrđeno je 148 nepravilnosti koje se odnosile najčešće na nehigijensko rukovanje hranom tokom obrade, prerade, obrade i čuvanja hrane, neodržavanje higijene uređaja, prostorija, opreme, zatečenu hranu u prometu izmijenjenih organoleptičkih svojstava ili isteklog roka upotrebe, bez propisanih oznaka i dokaza o porijeklu/proizvođaču, radu lica koja ne ispunjavaju zahtjeve za ličnu higijenu i zdravlje i sl.

Zbog utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli 91 upravnu mjeru i radnju i to:

- 29 rješenja o otklanjanju infrastrukturnih neusaglašenosti u određenom roku;
- 6 rješenja o stavljanju van prometa i uništavanju nebezbedne hrane (112 kg);
- 54 ukaza o otklanjanju nedostataka manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kratko vrijeme
- 2 prekršajna naloga.

U izvještajnom periodu izvršeno je i 26 kontrola izvršenja mjera naloženih u prethodnom periodu.

Kontrola pri uvozu hrane i materijala i predmeta koji dolaze u kontakt sa hranom

U aprilu mjesecu 2018. godine, izvršen je pregled 1266 uvezenih pošiljki hrane neživotinjskog porijekla i 350 pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Pregledom je utvrđivana validnost i ispravnost prateće propisane dokumentacije (dokumentacijski pregled), izvršen je pregled sadržaja pošiljki, oznaka, pakovanja, količina, uključujući i provjeru temperaturnih lista tokom prevoza hrane (identifikacioni pregled), zatim fizički pregled tj. provjera hrane organoleptičkim pregledom i uzimanjem uzoraka za laboratorijsko ispitivanje radi provjere ispunjenost propisanih zahtjeva bezbjednosti i kvaliteta.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminanti, rezidue pesticida, radioaktivnost), uzet je 515 uzoraka hrane, a od pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom uzeto je 41 uzorak.

Laboratorijski je ispitano 40,67% pošiljki hrane iz uvoza i 11,7 % pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Nakon izvršenih pregleda i utvrđenog stepena usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti inspektori za hranu su donijeli 1614 rješenja o uvozu i stavljanju u slobodni promet bezbjednih pošiljki i 1 rješenje o zabrani uvoza i stavljanju na tržište.

Nebezbedne/odbijene pošiljke hrane neživotinjskog porijekla

Tokom aprila mjeseca od ukupnog broja pregledanih pošiljki iz uvoza, hrane neživotinjskog porijekla u nadležnosti inspekcije za hranu, zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti zabranjen je uvoz i stavljanje u slobodan promet 1 pošiljke pošiljke džemova u ukupnoj količini 1.194,9 kg zbog prisustva nedozvoljenih konzervansa. Pošiljka je po zahtjevu uvoznika vraćena inoisporučiocima.

Postupanje po inicijativama

U aprilu mjesecu Inspekciji za hranu je podnijeto 12 inicijativa/prijave koje su se odnosile na proizvode isteklog roka upotrebe, izmijenjenu boju i miris određene hrane. Po svakoj zaprimljenoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa koji su ostavili svoje podatke (mejl, adresu, telefon).

VETERINARSKA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontola

Veterinarski inspektori su u aprilu mjesecu vršili inspekcijski nadzor nad radom veterinarskih ambulanti, kontrolu identifikacije i registracije životinja, sprovođenjem mjera iz Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, kontrolu zaštite dobrobiti životinja u objektima za držanje i uzgoj životinja, kontrolu rada objekata za promet hranom za životinje (petšop) i prometom životinja.

Cilj kontola je bio provjeriti stepen ispunjenosti propisanih zahtjeva u oblastima nadzora kao i u odnosu na utvrđene nepravilnosti preduzeti srazmjerne upravne mjere i radnje.

U izvještajnom periodu izvršen je ukupno 1081 pregled.

U unutrašnjoj kontroli izvršeno je 231 pregled. Kontrole su sprovedene:

- 13 kontrola u oblasti zaštite dobrobiti životinja;
- 14 kontrola rada veterinarskih ambulanti i kontrola upotrebe veterinarskih lijekova;
- 11 kontrola u oblasti zdravlja životinja koje obuhvataju mjere po monitoringu određenih zaraznih bolesti životinja i zoonoza;
- 62 postupanja po prijavi sumnje odnosno potvrđenih slučajeva bolesti – mjere za spriječavanje širenja i iskorijenjivanja zaraznih bolesti životinja i zoonoza, sa preduzimanjem propisanih mjera, kontrola identifikacije i registracije životinja;
- 12 rješenja o opservaciji pasa i mačaka na opasnu zaraznu bolest bjesnilo po prijavi epidemiološke službe nadležnih zdravstvenih ustanova o ujedu pasa i mačaka;
- 1 kontrola objekata za promet hrane za životinje (kućne ljubimce);
- 15 kontrolnih pregleda nakon naloženih mjera i radnji;
- 2 kontrole ispunjenosti uslova za karantinski objekat za životinje iz uvoza i
- 15 kontrola po inicijativama i prijavama građana, NVO i drugih.

Nakon sprovedenih pregleda, inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje:

- izdato 12 rješenja o opservaciji pasa i mačaka radi isključivanja sumnje na bjesnilo;
- 7 rješenja sa mjerama za subijanje i iskorijenjivanje zaraznih bolesti životinja i zoonoza;
- 3 rješenja o otklanjanju nepravilnosti kod držaoca životinja;
- 21 ukaz.

Izvršeno je i ukupno 15 kontrolnih pregleda u unutrašnjem prometu, koji se odnose na utvrđivanje ispunjenosti predhodno naređenih mjera od strane inspektora.

Veterinarski inspektori su bili uključeni i u nadzor zdravlja i dobrobiti životinja tokom poplava na području Gradske opštine Golubovci i Cetinje. U saradnji sa lokalnom upravom, pod nadzorom veterinarskog inspektora izvršeno je sakupljanje i neškodljivo uklanjanje stradilih životinja na području Ponara, Žabljaka Crnojevića i Dodoša – 8 konja i 1 govedo.

Tokom aprila, veterinarski inspektori su vršili, u skladu sa radnim nalogom, kontrolu proizvodnje i prometa hrane u unutrašnjem prometu u registrovanim i odobrenim objektima i uzimanje uzoraka po Programu monitoringa rezidua i monitoringa listerije kao i uzorkovanje sira na gazdinstvima kod registrovanih poljoprivrednih proizvođača.

Spoljnotrgovinski promet (uvoz, tranzit, izvoz živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla)

Granična veterinarska inspekcija je u aprilu 2018. godine vršila pregled živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla pri uvozu u Crnu Goru na sledećim graničnim inspekcijским mjestima: Luka Bar, Aerodrom Podgorica, Božaj, Debeli Brijeg, Ilino Brdo, Dobrakovo i željeznička stanica Bijelo Polje, Kula, a od 20. juna 2017. godine i na graničnom prelazu Dračenovac, 2 puta nedeljno, za uvoz životinja, i Ranče, takođe 2 puta nedeljno, za uvoz hrane za životinje koja podliježe veterinarskoj kontroli.

U izvještajnom periodu izvršen je pregled 850 pošiljki koje podliježu veterinarskom pregledu namjenjenih uvozu, tranzitu ili izvozu.

Pri uvozu, izvršen je pregled 598 pošiljki živih životinja, hrane životinjskog porijekla i proizvoda životinjskog porijekla.

Pošiljke živih životinja namjenjenih daljem uzgoju su upućene u karantin, radi ispitivanja zdravstvenog stanja, prije puštanja u slobodan promet.

Izdato je 850 rješenja o stavljanju u slobodan promet.

Pregled svake, pojedinačne pošiljke, obuhvatao je sledeće:

- **pregled dokumentacije** tj. komercijalnih dokumenata, po potrebi i drugih dokumenata koji prate pošiljku;
- identifikacioni pregled tj. provjeru da sertifikati ili drugi dokumenti koji prate pošiljku odgovaraju oznakama i sadržaju pošiljke; i
- **fizički pregled** tj. provjera same hrane, uključujući provjeru prevoznog sredstva, pakovanja, označavanja i temperature, uzimanje uzoraka za laboratorijsko ispitivanje i ostale potrebne provjere kako bi se potvrdila ispunjenost zahtjeva utvrđenih propisima o bezbjednosti hrane.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminaneti, rezidue pesticida, radioaktivnost, kvalitet), uzeto je 153 uzorka.

Laboratorijski je ispitano 25,5% pošiljki iz uvoza, i to: 148 pošiljki hrane životinjskog porijekla i 5% hrane za životinje životinjskog porijekla.

Takođe je vršena i provjere zdravstvenog statusa uvezenih životinja tokom trajanja karantina na određene bolesti koje se tom vrstom životinja mogu unijeti u Crnu Goru, a u skladu sa propisima.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza

U toku aprila mjeseca 2018. godine nije bilo nebezbjednih pošiljki hrane životinjskog porijekla.

Kontrola provoza (tranzit) živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Za pošiljke u tranzitu preko teritorije Crne Gore, na ulaznim graničnim inspekcijским mjestima izvršen je dokumentacijski pregled za ukupno 225 pošiljki živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla, za koje su izdata rješenja o dozvoli tranzita preko teritorije Crne Gore (255 ješenja).

Kontrola izvoza živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Tokom aprila izvršen je pregled i izdato je ukupno 27 serifikata za pošiljke životinjskog porijekla namjenjenih izvozu i za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca.

Postupanje po inicijativama

U aprilu mjesecu veterinarskoj inspekciji je podneseno 15 inicijativa/prijava koje su se, u najvećoj mjeri, odnosile na prijavu nepoštovanja propisa o načinu držanja i postupanja sa životinja. Po svakoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa za koje su posjedovani potrebni podaci (mejl, adresa).

FITOSANITARNA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontola

Fitosanitarni inspektori su u aprilu vršili inspekcijski nadzor u oblasti zdravstvene zaštite bilja, objektima za proizvodnju i promet sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, objektima za promet za sredstva za ishranu i zaštitu bilja, kao i u oblasti upotrebe sredstava za zaštitu i ishranu bilja na poljoprivrednim gazdinstvima upisanim u registar primarnih proizvođača hrane biljnog porijekla i vršili uzorkovanje u skladu sa programom monitoringa nitrata.

Cilj kontrola je bio provjeriti stepen ispunjenosti propisanih zahtjeva u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite bilja, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja i bezbjednosti hrane.

Vršena je kontrola prometa pesticida i sredstava za ishranu bilja u pogledu ispunjenosti propisanih uslova za promet odnosno adekvatnog obilježavanja i provjera aktivnih supstanci, (kontrola proizvoda na tržištu): pakovanje, rok upotrebe, skladištenje, kao i uslova u objektima za njihovo skladištenje i čuvanje. Vršena je kontrola kvaliteta i zdravstvenog stanja sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, kao i kontrola propisanih uslova za rasadnike. Takođe, u izvještajnom periodu su nastavljene su kontrole u oblasti zdravstvene zaštite bilja, a naročita pažnja je posvećena fitosanitarnim mjerama za CTV.

U izvještajnom periodu u unutrašnjoj kontroli izvršeno je ukupno 75 inspekcijskih pregleda i to: 57 redovna, 1 po inicijativi i 17 kontrolnih inspekcijskih pregleda.

Broj inspekcijskih pregleda na osnovu:

- zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja: 23 pregleda;
- zakona o sjemenskom i sadnom materijalu: 30 pregleda;
- zakona o sredstvima za ishranu i zaštitu bilja: 19 pregleda i
- zakona o bezbjednosti hrane: 3 pregleda.

Uzeto je ukupno 3 uzoraka po godišnjim programima monitoringa.

Zbog utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje, u skladu sa principom srazmjernosti, kojima se obezbjeđuje eliminisanje rizika i postiže efekat i to: 4 rješenja o oduzimanju i uništenju robe i 8 rješenja za otklanjanje nepravilnosti manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kraće vrijeme.

Uništeno je 640 sadnica citrusa i 5 matičnih stabala citrusa zbog utvrđenog prisustva citrus tristeze virusa.

U izvještajnom periodu u primorskim opštinama nastavilo se sa sprovođenjem fitosanitarnih mjera i izdato je 11 rješenja za uništenje palmi. Kontrolisani su izvještaji o izvršenim hemijskim tretiranjima palmi na javnim površinama i kod pravnih subjekata.

Apelujemo na sve držaoce bilja čije palme pokazuju simptome napada da bez odlaganja sprovedu mjeru uništavanja palmi!

Zbog visokih temperature potrebno je hitno tretirati palme na cijelom primorju!

Kontrola uvoza

Fitosanitarni inspektori su u aprilu vršili kontrolu uvoza hrane biljnog porijekla (voće, povrće, žitarice i ostala hrana biljnog porijekla koja je podvrgnuta jednostavnom procesu prerade mljevenjem sušenjem i sl.), hrane neživotinjskog porijekla koja podliježe pojačanim službenim kontrolama na mjestima unošenja i hrane za životinje biljnog porijekla, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kao i bilja sa aspekta zdravstvene zaštite.

Fitosanitarna inspekcija je u aprilu izvršila pregled ukupno 1833 pošiljki (uvoz/izvoz) i to:

- 1316 pošiljki pri uvozu i
- 62 pošiljke u provozu.

Izdato je rješenje o zabrani uvoza za 6 pošiljki i 13 rješenja za uništenje robe.

Od pošiljki iz uvoza, ukupno je uzeto 331 uzoraka za laboratorijsko ispitivanje od čega 2 uzoraka nije odgovarao propisanim zahtjevima bezbjednosti.

U aprilu mjesecu, ukupno je uzorkovano 25,15% pošiljki iz uvoza.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke

Tokom aprila mjeseca od ukupnog broja pregledanih pošiljki iz uvoza u nadležnosti fitosanitarne inspekcije, zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima kvaliteta proizvoda:

- **zabranjen je uvoz i stavljanje u slobodan promet:** 1 pošiljke konzumnog krompira težine 23.000kg; 1 pošiljke hrane za životinje težine 24.600 kg; 1 pošiljke od 65 komada sadnica maslina; 1 pošiljke kukuruza težine 15000 kg.
- **uništeno je:** 1 pošiljka konzumnog krompira težine 24.000 kg, 1 pošiljka banana težine 4.127 kg, 1 pošiljka bijelog luka težine 4.400 kg, 1 pošiljka limuna težine 1730 kg, 21 sadnica oleandera, 1 pošiljka sjemenske trave težine 29 kg, 1 pošiljka sjemenskog krompira težine 1.250 kg, 6 pošiljki (6425 paketa) banana težine 128.500,00 kg.

Na osnovu parametara bezbjednosti, zabranjeno je stavljanje u promet dvije pošiljke hrane, ukupne težine 27.830 kg:

Nebezbjedne/odbijene pošiljke bezbjednost

Br.	Datum	Proizvod	Količina	Neusaglašenost	Razlog	MDK propisana	MDK
1.	17.04.2018.	limun	1730	biphenyl	rezidue pesticida	0,34	0,01
2.	24.04.2018.	kukuruz stočni	26100	aflatoksin B 1	mikotoksini	0,11	0,02

Kontrola izvoza

Fitosanitarna inspekcija je pri izvozu izvršila pregled 432 pošiljki i izdala: 381 fitosertifikat za izvoz i 51 fitosertifikat za reexport.